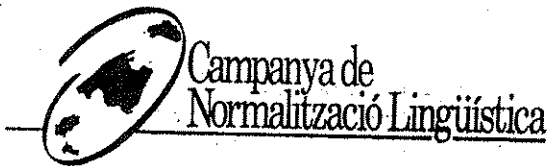

LÍNIA DIRECTA

amb la Campanya de Normalització Lingüística

III

Palma
1993

Línia Directa

© Aina Moll

Producció: Campanya de Normalització Lingüística de les Illes Balears

Fotocomposició: Documenta Balear s.a.

Impressió: Antoni Rotger

Dipòsit Legal: PM-1.364/1991

XXIV

La por de fer faltes

Una senyora ens demana “què val més, escriure en català amb faltes, o esperar a haver-ne après”. Diu que s’ha inscrit a un curs de català per a adults perquè en vol aprendre, però ara el seu fill ha anat a estudiar fora Mallorca, i li sembla absurd escriure-li en castellà (que no han emprat mai en família); té ganes d’escriure-li en català

“tal com surti”, però sap que farà moltes faltes i li fa por fer el ridícul, “encara que sigui davant un fill”.

Vull felicitar cordialment la nostra comunicant, per diferents motius. En primer lloc, pel seu propòsit d’escriure’s amb el seu fill, en lloc de comunicar-s’hi sistemàticament per telèfon: la correspondència epistolar és més gratificant que una ràpida comunicació telefònica i, si es guarda, constitueix més tard un magnífic “recordatori” que ens fa reviure temps passats (fa pocs dies vaig tenir ocasió de comprovar-ho novament, rellegant les cartes que vaig intercanviar amb la família quan estudiava a Barcelona). En segon lloc, per voler-ho fer en la seva llengua pròpia, malgrat el “perill” de fer faltes: una bona part de l’encant de la correspondència epistolar íntima es perd, si es fa en una llengua manllevada —els qui més se n’adonen són els qui, després d’haver-se comunicat durant un temps en castellà, decideixen adoptar la llengua pròpia.

No dubti ni un moment a escriure “tal com surti”. Estic segura que no farà cap ridícul per això, ni davant el seu fill ni davant ningú que sigui conscient que *val més escriure malament el català que no escriure’l*. Aquest era el text d’un adhesiu que la Direcció General de Política Lingüística va fer a Barcelona fa deu anys (i que es distribuï amb gran prudència, perquè no es tractava d’afavorir l’anarquia lingüística), per combatre la por de fer faltes que paralitzava la iniciativa de molts de ciutadans i els impedia normalitzar-se (un altre adhesiu proclamava que *val més parlar malament el català, que no parlar-lo*). Hem de comprendre que per poder parlar i escriure *bé* una llengua, s’ha de començar per parlar-la i escriure-la *malament*. I les faltes són una “proclamació d’ignorància” menys greu que el fet de no escriure-hi per por de fer-ne (en aquest cas, *tot és una falta*); per això hi ha gent que diu que no escriu en català *perquè no vol*, per no confessar que no ho fa *perquè no pot*.

Dit això, vull felicitar-la per un tercer motiu: pel fet d’haver-se inscrit a un curs de català. Escriure “tal com surt” és una bona solució per començar: per perdre la por, i per comprovar que se sent

més "vostè mateixa" escrivint amb faltes la seva llengua, que expressant-se correctament en una llengua manllevada. Però l'objectiu ha de ser escriure bé la nostra llengua, per dignitat personal, però també per la dignitat de la llengua mateixa, que no hem de voler veure més subordinada a una altra que ocupa indegudament el seu lloc en la nostra formació personal.

El que he dit fins ara serveix també per resoldre el dubte d'un assessor lingüístic que demana "si és millor corregir totes les faltes a un funcionari que comença espontàniament a emprar el català, exposant-se a desanimar-lo, o fer la vista grossa per donar-li confiança". La decisió d'escriure en català ha de ser sempre encoratjada. Ara bé, l'actitud de l'assessor depèn de les circumstàncies. Si es tracta d'una comunicació interna que el funcionari li passa sense esperar-ne correcció, és millor no dir-li res, tret de felicitar-lo per la decisió, ja que acaba de fer la primera passa, i la més difícil, cap a la normalització. En canvi, si el funcionari acut a ell perquè li corregeixi un text que ha de sortir a l'exterior, cal corregir-lo bé (però modificant només allò que és incorrecte, no allò que "és acceptable però podria ser millor") i donar al company les explicacions pertinents.

Em consta que hi ha molts de funcionaris capaços de fer la seva feina en català i que no la hi fan per por de cometre faltes —i això no vol dir que no en cometin alguna escrivint en castellà, però no en tenen por... ni hi ha ciutadans que escriguin indignats per denunciar-les, tal com em diuen que de vegades passa amb els escrits en català.

Els assessors lingüístics tenen una tasca important de correcció de textos, i una altra encara més important, d'encoratjament dels funcionaris a emprar el català, i a emprar-lo bé. Cal que supervisin tots els impresos, els anuncis de premsa i les publicacions —és a dir, tot allò que es presenta al públic en nom de la institució— amb criteris exigents, però en la feina rutinària dels funcionaris no ha d'exercir una supervisió permanent (esgotadora per a ell, i molesta per als altres), sinó una funció d'assessorament, per resoldre els seus dubtes i donar-los solucions de caràcter general: és allò

d'ensenyar a pescar, en lloc de regalar un peix, per assegurar la subsistència.

D'altra banda, els ciutadans preocupats per la normalització lingüística hem de saber combinar l'exigència de correcció en els escrits institucionals, amb la comprensió davant les faltes d'un escrit particular. Els funcionaris formats en castellà han de fer un esforç molt meritori, per adaptar-se a fer la feina en la llengua pròpia del país. I aquest esforç no mereix una severa vigilància, sinó una comprensió encoratjadora, i sovint una franca felicitació, per part del ciutadà.- A. M. (19-10)